



ASOCIACE DENTÁLNÍCH HYGIENISTEK ČR

Etický kodex

# Etický a profesní kodex dentálních hygienistek a hygienistů ČR

## 1. Úvod

ADH ČR je profesní organizací, sdružující zdravotnické pracovníky-nelékaře, kteří poskytují služby vzdělávací, preventivní a terapeutické v oboru dentální hygiena.

Vzdělání a kvalifikace dentální hygienistky/hygienisty slouží k prevenci a léčbě určitých dentálních onemocnění s cílem dosáhnout a udržet optimální orální zdraví pacienta.

Ve snaze o vysoce kvalitní péči v této oblasti dbají členové ADH ČR na dodržování profesního řádu a etiky v souladu s níže uvedenými zásadami:

## 2. Účel a řídicí principy profese dentální hygienistka/ hygienista

Účelem etického kodexu je dosažení vysoké úrovně etického vědomí, rozhodování, jednání a chování dentálních hygienistek a hygienistů - členů ADH ČR.

Zavedením standardu pro profesionální úsudek a chování a dodržováním norem uvedených v kodexu chtějí členové ADH ČR zvyšovat důvěru veřejnosti, na níž je založena naše profesionální čest.

Řídicími principy profese dentální hygienistky/hygienisty jsou:

- prosazovat orální zdraví jako součást celkového zdraví a přispívat k zajištění adekvátního přístupu k prevenci a zubní péči
- prosazovat profesionálnost a způsobilost, profesní důvěryhodnost a důvěrnost, poctivost, nestrannost, nezávislost a zodpovědnost
- disponovat precizními znalostmi, odbornými dovednostmi a schopnostmi v oboru dentální hygieny
- respektovat důstojnost, individualitu, rozhodnutí a vůli pacientů
- vždy jednat v nejlepším zájmu pacientů
- uplatňovat stávající zásady v praxi

## 3. PRAVIDLA ETICKÉHO CHOVÁNÍ DENTÁLNÍ HYGIENISTKY/ HYGIENISTY

### 3/1. Ve vztahu k pacientovi/ klientovi

- Dentální hygienistka/ hygienista musí považovat nejlepší zájmy pacienta za prvořadé.
- Dentální hygienistka/ hygienista musí poskytovat stejnou péči všem bez rozdílu a vyvarovat se diskriminaci proti jakémukoliv jednotlivci nebo skupině pacientů. Nesmí činit rozdíly mezi pacienty, a to bez ohledu na jejich národnost, rasu, barvu pleti,

politickou příslušnost, náboženské vyznání, sociální postavení, sexuální orientaci, věk, rozumovou úroveň, pověst pacienta či své osobní pocity.

- Dentální hygienistka/ hygienista komunikuje s pacientem srozumitelně, zachovává korektnost a profesionalitu.
- Dentální hygienistka/ hygienista musí pacientovi před zahájením výkonu poskytnout dostatečné informace o zjištěném stavu dutiny ústní, navrhovaném či alternativním léčebném postupu, příslušných rizicích a finančních nákladech.
- Dentální hygienistka/ hygienista respektuje individualitu pacienta a podporuje jeho plnou účast na rozhodování o léčbě.
- Dentální hygienistka/ hygienista musí zvolit takovou léčbu a odborné postupy, které jsou vhodné pro obnovení či udržení orálního zdraví pacienta, odpovídají jeho potřebám a jsou v souladu s léčebným plánem.
- Dentální hygienistka/hygienista je povinna informovat pacienta i jeho ošetřujícího stomatologa o všech nálezech, které ohrožují pacientovo orální nebo celkové zdraví nebo by mohly vést k jeho zhoršení. Diagnózu stanovuje jako suspektní, nikoliv jako definitivní.
- Dentální hygienistka/ hygienista musí poskytovat zdravotní péči vždy s maximálním využitím veškerých svých odborných znalostí a dovedností a v souladu s nejnovějšími trendy a poznatky v oboru, zprostředkovanými kompetentními autoritami či z kompetentních zdrojů.
- Dentální hygienistka/ hygienista musí umožnit pacientovi nebo jeho právnímu zástupci, aby dal k poskytovanému léčebnému postupu či zákroku informovaný souhlas.
- Dentální hygienistka/ hygienista nesmí umožnit jakýmkoliv komerčním vlivům a úvahám, aby ovlivnily následnou léčbu a péči o pacienta.
- Dentální hygienistka/hygienista pacientovi doporučuje prostředky domácí ústní hygieny výhradně dle aktuálních potřeb pacienta a nikoli v závislosti na komerčních či jiných výhodách nabízených výrobcí či distributory dentálních pomůcek.
- Dentální hygienistka/ hygienista pacientovi doporučuje způsoby a techniky domácí ústní hygieny výhradně dle aktuálních potřeb pacienta a v souladu s nejnovějšími trendy a poznatky v oboru, zprostředkovanými kompetentními autoritami či z kompetentních zdrojů.
- Dentální hygienistka/ hygienista musí zajistit uchování přesných a relevantních záznamů a údajů o svých pacientech. Údaje musí být

pro dané účely získávány a zpracovány správně a podle zásad zákona o ochraně osobních údajů.

- Dentální hygienistka/hygienista musí svým podpisem stvrdit klíčové principy zachování důvěrnosti informací ve zdravotní péči, tj:
  - každý jedinec má základní právo na to, aby informace o jeho zdravotním stavu byly považovány za soukromé a důvěrné
  - každý jedinec má právo kontrolovat přístup k informacím o jeho vlastním zdraví, jakož i kontrolovat poskytování těchto informací, a to udělením souhlasu nebo jeho odepřením či odvoláním
- Dentální hygienista/hygienista musí uchovávat veškeré údaje o pacientech a považovat je za důvěrné. Pokud uchovává doklady v elektronické formě, musí provést zvláštní bezpečnostní opatření, aby tyto údaje nemohly být zpřístupněny zvenku při elektronickém přenosu dat nebo vzdálené údržbě systému.
- Dentální hygienistka/hygienista smí poskytovat údaje o pacientech třetím stranám pouze v případě, že k tomu získá pacientův souhlas, nebo kde to vyžadují právní předpisy. O všech údajích předaných třetím stranám musí být vedeny záznamy.
- Dentální hygienistka/ hygienista podporuje a udržuje takové pracovní prostředí, které minimalizuje rizika poškození jak na straně dentální hygienistky/hygienisty, tak na straně pacienta.
- Dentální hygienistka/ hygienista musí respektovat právo pacienta na reklamace, reagovat rychle, aktivně a otevřeně a snažit se řešit problémy v nejlepším zájmu pacienta.

### **3/2 Ve vztahu k zubnímu lékaři**

- Dentální hygienistka/ hygienista ve vztahu k zubnímu lékaři dodržuje základní etické principy koležiality.
- Dentální hygienistka/ hygienista se musí snažit, aby vzájemná spolupráce stomatologa a DH probíhala ve vzájemném souladu tak, aby vedla k dosažení společného cíle, kterým je obnovení či zachování orálního zdraví pacienta.
- Dentální hygienistka/ hygienista musí respektovat léčebné postupy a metody spolupracujícího zubního lékaře a plánovat postup ošetření dentální hygieny tak, aby byl v souladu s léčebným plánem.
- Dentální hygienistka/ hygienista je povinna poskytovat zubnímu lékaři veškeré dostupné informace o pacientovi získané v souvislosti s poskytovanou péčí dentální hygieny, informovat o postupech a cílech léčby, poskytovat zpětnou vazbu.

- Dentální hygienistka/ hygienista se musí striktně vyvarovat nevhodného komentování výsledků práce zubního lékaře a jakýchkoliv projevů znevažování.

### **3/3 Ve vztahu ke svým kolegům**

- Dentální hygiena se prolíná všemi stomatologickými obory, vzájemná kooperace dentální hygienistky/ hygienisty, zubního lékaře a ostatních členů dentálního týmu je základem moderní stomatologické péče.
- Při vzájemné spolupráci se musí dentální hygienistka/ hygienista snažit pěstovat a rozvíjet vztahy, které jsou čestné, zodpovědné, otevřené a upřímné.
- Dentální hygienistka/ hygienista respektuje znalosti, kompetence, zkušenosti a názory kolegů.
- Dentální hygienistka/ hygienista pomáhá vytvářet pracovní prostředí, které podporuje profesní růst a rozvoj.
- Dentální hygienistka/ hygienista se snaží se zvládat konflikty konstruktivně.
- Dentální hygienistka/ hygienista informuje ostatní zdravotníky o vlivu orálního zdraví na celkové zdraví.
- Dentální hygienistka/ hygienista respektuje právo na odlišný profesionální názor.
- Dentální hygienistka/ hygienista nesmí subjektivně znevažovat dovednosti svých kolegů.
- Dentální hygienistka/ hygienista se snaží jednat způsobem, který posiluje důvěru v naši profesi.

### **3/4 Ve vztahu ke svému povolání a odbornosti**

- Dentální hygienistka/hygienista je povinna/povinen znát zákony a závazné předpisy platné pro výkon své profese a dodržovat je.
- Dentální hygienistka/ hygienista musí vykonávat pouze takové výkony, ke kterým je způsobilá.
- Dentální hygienistka/ hygienista musí jednat v souladu se státní legislativou a platným etickým a profesním kodexem, které řídí danou profesní praxi a užívání titulu.
- Dentální hygienistka/ hygienista musí provozovat svou praxi na základě platných vědeckých zásad a ověřených zkušeností.
- Dentální hygienistka/ hygienista musí poskytovat péči pacientům v jejich nejlepším zájmu a dodržovat etické zásady profese dentální hygienistky/ hygienisty a řádné klinické praxe.
- Dentální hygienistka/ hygienista musí zajišťovat kvalitu péče o pacienty neustálým zlepšováním svých profesních znalostí a dovedností po celou svou profesní kariéru.

- Dentální hygienistka/ hygienista musí podporovat a prosazovat zájmy své profesní organizace, předávat dál své vědomosti a respektovat odlišné profesní názory.
- Dentální hygienistka/ hygienista musí bránit tomu, aby odbornou činnost dentální hygienistky/ hygienisty prováděl nekvalifikovaný pracovník bez odpovídajícího vzdělání.
- Dentální hygienistka/ hygienista se podílí na vývoji a rozvoji své profese.
- Dentální hygienistka/ hygienista hledá příležitosti k posílení veřejného povědomí o dentální hygieně.
- Dentální hygienistka/ hygienista se svým časem a talentem snaží podporovat a propagovat svou profesi.
- Dentální hygienistka/ hygienista podporuje a udržuje takové pracovní prostředí, které minimalizuje rizika poškození jak na straně dentální hygienistky/hygienisty, tak na straně pacienta.

### **3/5 Ve vztahu k zaměstnavatelům a zaměstnancům**

- Dentální hygienistka/ hygienista se svým přístupem a profesionalitou snaží na pracovišti rozvíjet vztahy a způsoby, jejichž základem je čestnost, zodpovědnost, otevřenost a upřímnost.
- Dentální hygienistka/ hygienista se musí snažit zvládat konflikty konstruktivně.
- Dentální hygienistka/ hygienista podporuje právo zaměstnanců a zaměstnavatele pracovat v prostředí, které odpovídá zdravému životnímu stylu.
- Dentální hygienistka/ hygienista respektuje práva zaměstnavatelů a zaměstnanců dané Zákoníkem práce.

### **3/6 Ve vztahu ke společnosti a veřejnosti**

- Dentální hygienistka/ hygienista je povinna znát a dodržovat zákony, jimiž se řídí naše profese.
- Dentální hygienistka/ hygienista je povinna informovat odpovědné orgány pokud se setká s péčí poškozující pacienta nebo s nezákonnou činností v souvislosti s poskytováním zdravotní péče
- Dentální hygienistka/ hygienista se snaží zvýšit přístup ke službám dentální hygieny pro všechny.
- Dentální hygienistka/ hygienista pomáhá vytvářet pracoviště, které má příznivý vliv na zdravé životní prostředí.
- Dentální hygienistka/hygienista se musí zdržet nedůstojné propagace své osoby či praxe a také získávání pacientů jakýmkoli způsobem, který je v rozporu s vážností jejího povolání.
- Pokud dentální hygienistka/hygienista prezentuje svou praxi na internetu a sociálních sítích, musí tak činit s maximálním důrazem

na důstojnost své profese. Zveřejňované informace musí být aktuální, pravdivé, čestné a objektivní a nesmí mít srovnávací charakter.

#### **4. PROFESNÍ STANDARDY VÝKONU POVOLÁNÍ**

činnosti dentální hygienistky/hygienisty jsou dány legislativně vyhláškou [č.55/2011 Sb.](#)

##### **4/1 Vstupní vyšetření.**

Průměrný čas: 15-30 minut

Indikace: každý nový pacient nebo pacient, který přerušil udržovací fázi - recall

Cíl: Zjištění údajů o celkovém zdravotního stavu a stavu orofaciální oblasti:

##### **1) anamnéza**

- rodinná, osobní, stomatologická, předchozí a nynější onemocnění
- písemný záznam anamnézy jako součást léčebné dokumentace např. formou anamnestického dotazníku s podpisem pacienta stvrzujícím správnost údajů
- pohovor s pacientem zaměřený na rozbor a upřesnění anamnestických údajů

##### **2) klinické vyšetření**

Cíl: zjištění objektivního stavu pacienta se zaměřením na dutinu ústní

- **extraorální:**
  - konfigurace obličeje a krku
  - charakter kožního krytu orofaciální krajiny
  - výskyt ústního dýchání, parafunkcí, zlozvyků
  - stav mízních uzlin hlavy a krku
- **intraorální:**
  - stav ústní sliznice
  - stav chrupu
  - stav gingivy - zánětlivé změny: barva, povrch, tvar, zduření, krvácivost, recesy
  - stav parodontu - detekce a sondovatená hloubka parodontálních chobotů měřením pomocí kalibrované sondy u každého zubu na 4- 6ti místech
  - výskyt furkací
  - hnisavá exudace
  - zvýšená mobilita zubů
  - výskyt sekundárních faktorů pro retenci plaku
  - přítomnost zápachu z úst
  - mukogingivální nálezy

- úroveň ústní hygieny (přítomnost plaku, zubního kamene a pigmentací)

**3) Záznam, zhodnocení stavu,** srozumitelná interpretace nálezů pacientovi, demonstrace stavu a objasnění příčin, stanovení cíle a plánu léčby.

#### **4) Motivace**

##### **4/2 Profesionální čištění zubů základní.**

Průměrný čas 40- 50 minut v závislosti na stavu.

Cíl: prevence a léčba zánětu dásní, prevence zubního kazu a onemocnění parodontu.

Indikace: pacienti se zdravým parodontem, gingivitis, recall.

##### **1) Instrumentální ošetření:**

- vždy scaling = instrumentální odstranění všech tvrdých a měkkých povlaků z povrchu zubů nad dásní a z poddásňového prostoru do hloubky 3mm pomocí ručních nástrojů - scalerů a Gracyho kyret.
- případné využití přístrojové techniky (ultrazvuk, piezon, vector, laser, pískovač) vždy v kombinaci s ošetřením ručními nástroji.

##### **2) Depurace a polishing:**

- Vyčištění, vyleštění povrchu zubů a odstranění pigmentací rotačními kartáčky a kalíšky v kombinaci s čistícími a leštícími pastami

**3) Záznam, zhodnocení stavu,** srozumitelná interpretace stavu pacientovi, demonstrace stavu a objasnění příčin vzniku onemocnění, stanovení cíle a plánu prevence (recallu).

#### **4) Motivace, instruktáž.**

##### **4/3 Profesionální čištění zubů rozšířené.**

Průměrný čas: 5-10 min ošetření /1 zub

Indikace: parodontitis

Cíl: léčba parodontitidy a prevence další progresse onemocnění

##### **1) Před zahájením ošetření:**

- zjištění hloubky a průběhu dna chobotu sondáží parodontálního chobotu po celém obvodu zubu
- zjištění výskytu a stavu furkací
- zjištění výskytu sklovinných atypií a morfologických anomálií
- aplikace lokální anestezie není nezbytná, pokud ano, aplikuje ji lékař

##### **2) Hloubkové čištění**

- deep scaling = instrumentální odstranění tvrdých a měkkých povlaků ze subgingiválního prostoru hlubšího než 3 mm
- root planing = následné ohlazení povrchu kořene zubu



- výplach parodontálního chobotu (antiseptickým roztokem)
- průběh ošetření etapovitý a racionální, po kvadrantech nebo po sextantech v závislosti na zjištěném stavu. Mezi jednotlivými ošetřeními není třeba zachovávat delší časový odstup.

Vybavení:

- kyrety Gracey základní sada
- speciální subgingivální koncovky v případě použití ultrazvuku, piezonu, vectoru nebo laseru
- antiseptický roztok k výplachům

**3) Záznam, zhodnocení stavu, srozumitelná interpretace nálezů pacientovi, demonstrace stavu a objasnění příčin, stanovení cíle a dalšího plánu léčby.**

**4) Motivace, instruktáž.**

#### **4/4 Udržovací fáze (recall).**

= systém pravidelných návštěv stanovených v individuálním časovém rozmezí 1- 6 měsíců

Průměrný čas: 60 minut

Indikace: každý pacient

Cíl: udržení dosaženého stavu orálního zdraví a prevence dalšího vzniku onemocnění (zubního kazu a onemocnění parodontu)

#### **1) Před zahájením ošetření:**

- kontrolní klinické vyšetření
- stanovení úrovně ústní hygieny

#### **2) Záznam, porovnání a zhodnocení:**

- stavu dutiny ústní s předchozími nálezy
- úrovně ústní hygieny pacienta s předchozími výsledky
- srozumitelná interpretace závěrů pacientovi
- demonstrace stavu
- stanovení dalšího plánu prevence (recallu) nebo případné léčby

#### **3) Profesionální čištění zubů.**

#### **4) Remotivace, reinstruktáž.**

**Zdroje:**

- American Dental Hygienists' Association: Bylaws and Code of Ethics
- Etický kodex zubních lékařů evropské unie
- Radovan Slezák - Praktická parodontologie
- Ralf E. Mutschelknauss - Praktická parodontologie, klinické postupy
- Iva Purklová - Etické a právní aspekty povolání dentální hygienistky - absolventská práce

**Zpracovala:** Lenka Velebilová, DiS.

**Spolupracovaly:** Mgr. Hana Kučová DiS., Markéta Harantová DiS., Vendula Jaklová DiS.